

АВТОНОМИЯ

L'AUTONOMIE

Задграничен лист на вътрешната македоно-одринска организация. — Journal de l'Organisation Intérieure Macédo-Andrinopolitaine.

„Автономия“ излиза всяка събота. — Цената за България е: за година 6 лева, за шест месеца 3 лева, за три месеца 1-60 л. — Всичко ще се отнесе до вестника се издава: Редакция в „Автономия“ — София.

Единъ брой 10 ст.
Le numéro 10 centimes.

„L'Autonomie“ paraît chaque samedi. — Prix de l'abonnement pour l'Étranger: un an 8 fr. six mois 4 fr. — Pour tout ce qui concerne la rédaction et l'administration s'adresser au bureau du journal à Sofia (Bulgarie).

Прѣдъ революцията.

Прѣдъ садбовоснитъ събития, които се разиграватъ въ нашето отечество, намъ прѣдетои търѣдъ малко да говоримъ. Остаие на самитъ събития да правятъ това. Ако днесъ организацията се рѣшава да излѣзе съ свой задграниченъ листъ, това прави за да ивасни прѣдъ свѣтътъ исканията на борещото се население и да защити неговата кауза противъ ония козини, които враговетъ му биха прѣскаили въ обществото.

На Илинъ-денъ робската страна хвърли ржканицата въ лицето на Султанъ Хамидъ. Тя го извади на смъртоносенъ дубой. И днесъ той дубой е въ най-голявия разгаръ. А той ще бѣде такъвъ до тогава, до като една отъ странитъ не бѣде повалена за винаги на земята. . . . Това е категоричното рѣшение на борещия се досагаещъ робъ. Кой ще бѣде поваленъ — не можемъ пророкува. Въ хубавата, по кървава днесъ Македония не може вече да има вѣщо за тиранинъ и робъ; тя земя не може вече да бѣде „*юдодегъ плачешитъ*“, а само земя, гдѣто всяка тваръ може да се радва на живота си и гдѣто трѣбва да грѣе само слышето на свободата. . . . И тя ще бѣде такава! . . .

Наистина, Султанъ Хамидъ, като всеки тиранинъ, разполага съ безчислени палачици и топове, за да има вечнитъ шансове да смеже възбунтувалата се робъ. Бесъмыслено, салата е на негова страна. Ала правото на роба е осветено право въ днешния вѣкъ. Това право не може да бѣде погазано за винаги. Кога да е, то ще възрѣжествува. Това човѣшкитъ тиранинъ добръ разобитъ е за това го отсклнати само съ собствената си смъртъ. . . .

За да стигне до Илинъ-денъ, робската земя трѣбаше да прѣживе единъ кървавъ фазисъ, една кървава прѣлюдия. Тая земя трѣбаше да даде най-кървавитъ жертви, за да стигне цѣла, макаръ и облъна въ кърви, до тая свешенъ денъ. Тя трѣбаше да хвърли съ хиляди свои склнни синове по затворитъ, да бѣде арена на стотина безпородни по жестокоствъ въ историтна на народитъ афери, да обърне въ повалина цѣвтуци свои села и градове, да потопи въ скърбъ съ хиляди свои робци и да окачи на бѣснака отлични свои синове. Тая земя трѣбаше да приеме въ своитъ окървавени некра стотни свои безстрашни и самоотвержени синове, паднали въ безборъ кървави сражения въ разнитъ нейни кѣтве. Кървавата мартирология, която печатимъ днесъ, по-ясно говори отъ всѣкакви фрази.

Да, тая земя трѣбаше да бѣде арена на най-кървавитъ и жестоки властелински буйства и възрѣства, трѣбаше да приеме прѣвъ една най-кървава прѣлюдия, за да стигне до историческия вече Илинъ-денъ. Тя вече стигна до тая денъ и отъ дѣв недѣли насамъ води люта и кървава борба съ тая тиранинъ. Още отъ първия ударъ Султанъ Абдулъ Хамидъ почувствува разклатенъ свои прѣводѣтъ. Той отлично вижда, до кѣтъ е стигналъ въ своита тирания, и, като всѣки жестокъ властелинъ, непоправимъ останъ даже при последното си въздиханне. Бесъмыслено, той ще прибѣгне въ своето отстрѣнение до най-голями безчовѣчност; неговитъ дивни и фантазиранни палачици ще извършатъ чудовищни жестокоствы; ще обрънатъ въ повалина цѣвтуци градове и села; ще напълнятъ съ лѣвново долини и равнини; ще облънатъ въ кърви цѣлата земя. Ала народъ който прѣтвшава до Илинъ-денъ, прѣвъ кървави прѣлюдия и който се своето херойство и себоторичание оудва цѣлия свѣтъ, — такъвъ народъ не умира. Той народъ заслужа и трѣбва да получи свободата си. И ще я получи! . . .

L'Insurrection en Macédoine.

Conformément à la décision du Comité du II-me district révolutionnaire, qui comprend le vilayet de Bitolia, l'insurrection dans cette contrée a été proclamée le 2 août n. s.

En même temps, des dispositions ont été prises pour grouper de fortes masses d'insurgés sur différents points, afin d'être à même de prêter leur coopération en cas de besoin.

Considérant que le mode adopté pour la lutte est celui de *guerillas*, il entre naturellement dans le plan des insurgés de s'attaquer aux troupes turques et aux bandes armées de bachibouzouks, ainsi que de couper toutes les communications — télégraphes et chemins de fer — qui sont de nature à aider les Turcs contre les insurgés. Cependant, afin d'éviter d'innocentes victimes humaines sur les voies ferrées, deux membres de l'état-major révolutionnaire, MM. D. Groueff et B. Sarafoff, ont invité à temps la Direction des Chemins de fer Orientaux à suspendre le service de voyageurs sur ses lignes.

Déclaration des Délégués de l'Organisation Intérieure.

M. M. le D-r Tatartcheff et Chr. Matoff, délégués de l'Organisation Intérieure à l'Étranger, ont, le 10 août, publié avec le consentement de leurs camarades en campagne, la Déclaration suivante:

„Les violences impunies des musulmans et les persécutions systématiques de l'administration ont acculé les chrétiens de Macédoine et ceux du vilayet d'Andrinople à la nécessité de prendre en masse les armes pour résister. Ils ont eu recours à cette extrémité après avoir épuisé tous les moyens pacifiques en vue d'amener l'intervention de l'Europe dans le sens des traités qui ont réglé la condition de ces populations. Cette intervention reste encore à l'heure actuelle le seul moyen de remédier au mal et d'arrêter l'effusion du sang. Les démarches intermittentes tentées jusqu'à présent par le concert européen dans le but d'améliorer le régime turc par des mesures palliatives n'ayant amené qu'une recrudescence du fanatisme musulman et de l'oppression gouvernementale, il reste évident que cette intervention ne saurait être efficace que si elle avait pour résultat préliminaire et immédiat:

1) Nomination, avec l'assentiment des grandes puissances, d'un gouverneur général chrétien n'ayant jamais appartenu à l'administration ottomane et indépendant de la Sublime Porte dans l'exercice de ses fonctions.

2) Institution d'un contrôle international collectif, permanent et pourvu d'un large droit de sanction.

En faisant connaître les causes qui ont déterminé l'acte de désespoir des populations révoltées et les mesures propres à en arrêter les suites, l'Organisation Intérieure rejette toute responsabilité et déclare que, puisant son énergie dans l'idée du devoir et dans les sympathies du monde civilisé, elle poursuivra la lutte jusqu'à l'accomplissement intégral de sa tâche.

Les délégués de l'Organisation Intérieure à l'Étranger.

(Signé) D-r Christo Tatartcheff
Christo Matoff

Cette Déclaration a été, le même jour, remise aux agents diplomatiques des Grandes Puissances à Sophia.

Démenti aux racontars turcs.

Considérant que les informations provenant de source officielle turque ne cessent d'attribuer aux insurgés des atrocités commises sur les populations turques paisibles, — ce qui est absolument contourné, — les Délégués de l'Organisation Intérieure ont publié le démenti suivant, basé sur des documents authentiques.

Dès le début de l'insurrection, le gouvernement turc s'est mis à répandre à l'Étranger de fausses nouvelles d'atrocités, soi-disant commises par les insurgés du vilayet de Monastir aux dépens de la paisible population musulmane de cette contrée. Il est évident que cela se fait avec la préméditation de justifier, comme provoqués, les méfaits de bachibouzouks, dont le monde sera témoin lors de la répression du mouvement insurrectionnel.

Aussi les délégués de l'Organisation Intérieure jugent-ils nécessaire de relever devant l'opinion publique le fait suivant: Au Congrès général insurrectionnel tenu le 5 janvier dans le vilayet de Salonique, et aux Congrès départementaux tenus, le 22 avril dans le vilayet de Monastir, le 10 juin sur le territoire de Pirin, le 28 dans le vilayet d'Andrinople et le 5 juillet dans celui d'Uskub, on a pris des décisions d'après lesquelles, dans l'Appel aux armes, il est dit aux populations de Macédoine et du vilayet d'Andrinople:

„ . . . Nous prenons les armes contre la tyrannie et les cruautés; nous agissons au nom de la liberté et de l'humanité; — notre œuvre est donc au dessus des distinctions de races et de nationalités. Nous devons donc considérer comme nos frères tous ceux qui souffrent dans le ténébreux royaume du Sultan. Comme nous Bulgares, souffrent aussi les Valaques, les Grecs, ainsi que les paysans turcs. Si, aujourd'hui, le Grec et le Turc ne combattent pas dans nos rangs, nous attribuons cela à leur ignorance, — mais nous ne pouvons pas les traiter comme nos ennemis, ni les qualifier de tels. Notre seul ennemi est le gouvernement turc et celui qui s'élève contre nous avec des armes ou par la délation, ou celui qui s'attaque aux vieillards, aux femmes et aux enfants sans défense; — c'est celui-là que nous combattons, c'est de lui que nous nous vengerons! . . . C'est pourquoi nous ordonnons à tous d'agir conformément aux décisions du Congrès central Macédo-Andrinopolitain et des Congrès départementaux“.

Les paragraphes 4, 5 et 6 de ces décisions portent:

„4) Attaquer, selon les circonstances, tout groupe turc armé, soit des troupes régulières, soit de bachibouzouks;

„5) Débander la population chrétienne, y compris les sujets étrangers, contre les méfaits des Turcs;

„6) Il est défendu de s'attaquer à la population turque paisible et de molester les femmes, enfants et vieillards turcs“.

La population insurgée comprend bien la volonté de ses chefs. Et les délégués de l'Organisation Intérieure, en repoussant avec indignation les calomnies des autorités turques, déclarent hautement et catégoriquement que, jusqu'ici, les insurgés n'ont pas touché même au cheveu d'un Turc innocent ou de tout autre individu non-bulgare.

La presse grecque.

Nous lisons dans le „Kratos“, journal d'Athènes:

„On mande de Salonique que la population grecque de Bitolia prépare une pétition du gou-

vernement turc, où elle énumère, avec chiffres et documents à l'appui, tous les meurtres commis par des Bulgares sur des Grecs.

„On écrit de Salonique que Mgr Kara-Vanghéli, évêque grec de Koustour, qui fait une tournée dans son éparchie, accompagné par des soldats turcs et par de nombreux fidèles de l'Éparchie, est arrivé au village de Zélénitché et a „trouvé l'église grecque (?) fermée par les brigands“. Il a brisé la porte de l'église, il y est entré et a officié; il a ensuite remis l'église aux villageois, qui en ont été bien contents.

„La suite de l'évêque, continuant son chemin, a arrêté deux komitadjis, porteurs de sacs remplis de fusées, et ils étaient armés de fusils Martiny. Les maltaiteurs arrêtés ont indiqué l'endroit où étaient cachés une cinquantaine d'autres fusils, et ceux-ci ont été également confisqués.“

Ces deux communications sont confirmées aussi de source turque. Des télégrammes de Constantinople parlent même de bandes qui, formées de Grecs et Valaques, sont venues de Grèce pour pénétrer dans les localités insurgées et se battre contre la population indigène en armes.

Des informations concordantes provenant de sources officielles de Turquie et de Grèce établissent la conformité des vues de ces deux gouvernements.

Cependant les populations grecque et valaque ne partagent point ces vues, car, d'après des renseignements positifs, reçus du camp des insurgés, les Grecs et les Valaques de plusieurs villages se sont joints aux insurgés bulgares et luttent de concert avec eux.

Ce fait consolant vient prouver encore une fois que l'Organisation n'a pas de caractère d'exclusivisme national, que devant l'idée de la liberté obéissent toutes les divergences de convention et que la Macédoine, au point de vue de l'esprit des races, présente beaucoup plus d'homogénéité que ne veut l'admettre ses détracteurs.

L'Organisation révolutionnaire en Macédoine et dans le Vilayet d'Andrinople.

Après une existence de dix ans, l'Organisation s'affirme aujourd'hui pour la première fois par la publication de son organe spécial.

Les journaux: „La Lutte“, „L'insurgé“, „La libération“, „Aux armes!“ et d'autres encore publiés jusqu'ici par des Comités départementaux de Macédoine, poursuivaient des buts de propagande; aussi n'ont-ils pu arriver aux mains du grand public. La nature même de l'œuvre exigeait que l'Organisation arrivât à son développement entier pour laisser parler les événements mêmes.

Or, les événements se réalisent et parlent bien haut. Il est donc temps que l'Organisation renseigne le monde sur son existence. Pénétrée de l'indispensabilité historique, ayant subi d'innombrables sacrifices au nom d'un idéal élevé: la liberté, le progrès et la civilisation; — dans ce moment solennel où se déchire le voile du mystère jusqu'ici existant; — l'Organisation a décidé de se découvrir, afin de montrer son passé, son présent et son avenir, jusqu'au jour de sa disparition, qui coïncidera avec celui de la délivrance de Macédoine et du vilayet d'Andrinople.

Dans ce but et par une série d'articles nous exposerons les causes qui ont créé l'Organisation, le but qu'elle poursuit, les moyens dont elle dispose et tous les facteurs favorables ou hostiles à son action.

Pour aujourd'hui nous allons énumérer les causes politiques qui ont porté l'Organisation à s'affirmer au grand jour.

I. — *Causes politiques.* — La question macédonienne fait partie de la question d'Orient, qui n'a cessé d'occuper l'Europe depuis le commencement de la décadence de la Turquie et depuis le réveil politique des nationalités des Balkans. Ce réveil, dû à l'influence de la Révolution française et à l'idée de nationalité, a bientôt donné ses fruits. Ainsi se sont formés en Orient divers Etats chrétiens: la Grèce, la Serbie, la Roumanie et la Bulgarie.

Cependant, lors de la création de ces Etats, l'Europe, divisée en deux camps opposés, a cherché à garantir ses intérêts divergents. Cette divergence se révèle surtout au Congrès de Paris (1856),

lorsque quelques Etats occidentaux pensaient faire renaitre la Turquie par des réformes organiques, tandis que la Russie, continuait d'agir pour sa destruction. Les premiers obéissaient à la crainte de voir la Russie s'emparer du Bosphore et des Dardanelles. En même temps que cette action de l'Europe, la Turquie subissait aussi celle d'un élément immédiat. Les populations chrétiennes, réveillées à l'esprit national, devenaient impatientes pour l'obtention de la liberté politique, car elles n'avaient pas foi dans la faculté de la Turquie de se civiliser. Les insurrections qui éclatèrent en Bosnie, en Herzégovine et en Bulgarie amenèrent les Turcs à commettre des atrocités qui secouèrent l'Europe. Après de longues hésitations et des négociations interminables, survint la guerre russo-turque, dont les résultats — traité préliminaire de San-Stéfano et traité de Berlin — portent le cachet de la divergence des intérêts de l'Europe. La Russie, fatiguée par ses victoires, menacée par toute l'Europe, fut obligée de renoncer en partie à son œuvre. A Berlin ont prévalu les intérêts de Etats occidentaux; et c'est ainsi que toute la Macédoine et une partie du vilayet d'Andrinople n'ont pu se soustraire au joug qui pèse sur elles. C'est ainsi que sur la question d'Orient est venue se greffer une question spéciale — celle de Macédoine.

Depuis 5—6 ans la Turquie est le théâtre d'événements qui, ôté tard, recevront une solution; il est donc d'un grand intérêt de passer en revue les résultats donnés par la vie politique dans les Balkans durant ces 25 dernières années. Nous devons dire de suite que ces résultats n'ont point répondu à ce qu'attendait l'Europe. L'insurrection de Crète, les massacres d'Arménie et l'insurrection de Macédoine ont déçu les attentes des Etats d'Occident; tandis que la vitalité et l'énergie du peuple bulgare, et — après quelques années de regrettables malentendus — les relations existantes entre la Russie et la Bulgarie ont prouvé que les opinions qui ont prévalu à Berlin en 1878, péchaient par la base. Les événements de ces 25 dernières années ont démontré au monde les deux vérités que voici:

1) que la Turquie ne peut pas se réformer seule et sans la coopération d'un contrôle européen, et

2) que les nations balkaniques, reconnaissantes à leurs libérateurs, mais ayant goûté aux délices de la liberté, veulent garder leur propre autonomie et étendre leur mission comme pionniers de la civilisation européenne en Orient.

Il est seulement à regretter que ces vérités évidentes n'ont pas aujourd'hui, pour la solution de notre question, cette importance pratique qu'elles auraient eue sans la direction actuelle de la politique européenne.

Cela est dû au fait que les grandes entreprises coloniales de presque tous les Etats ont déplacé du Levant le centre de l'intérêt européen, parce que l'importance exclusive que les intérêts matériels ont prise dans la politique a totalement écarté le mobile moral et sentimental qui autrefois servait la cause de la délivrance des chrétiens.

Le peu d'intérêt dont l'Europe a témoigné par ses essais successifs d'améliorer le sort des chrétiens de Turquie a plutôt empiré la situation de ceux-ci. Privés de l'élément essentiel — contrôle international — ces essais n'ont fait qu'augmenter l'hostilité de la Turquie à l'égard des chrétiens. Cela se voit dans la politique exterminatrice adoptée par le Sultan.

Est-il nécessaire de démontrer que dans le courant du siècle dernier aucun souverain turc ne s'est montré aussi partisan de l'idée panslavisamique que le Sultan Hamid? Faut-il établir qu'aucun autre n'a cherché le triomphe de cette idée dans la persécution incessante et systématique des chrétiens? Ce sont là des vérités communes de tous et confirmées par les rapports officiels des Ambassadeurs accrédités à Constantinople et des Consuls résidant dans les provinces.

Aujourd'hui, aux yeux du monde, le Sultan est un récidiviste incorrigible. Où puise-t-il cette cruelle audace?

A l'heure où du haut du minaret le muezzin appelle les fidèles à la prière, entre autres il adresse au ciel le vœu que le désaccord ne cesse de régner parmi les puissances chrétiennes. Il parait qu'Allah a exaucé ce vœu. Bien plus: après avoir, dans une série de traités, assumé la protection des chrétiens et les avoir ainsi désignés à la vengeance des Turcs; après avoir pris certains engagements envers les chrétiens, l'Europe,

durant ces 25 dernières années, a montré si peu d'intérêt, ses moyens étaient tellement inefficaces, que le Sultan a pu se donner une grande audace pour commettre les plus révoltantes atrocités. Sans ce rapport, la responsabilité tombe en grande partie sur l'Europe elle-même.

Dans cet état de choses, les Chrétiens ont complètement perdu la confiance d'attendre de l'Europe l'exécution volontaire de certaines réformes dont l'indispensabilité avait été maintes fois reconnue dans des actes internationaux et pour l'application desquelles l'Europe avait fait des promesses solennelles. Le sentiment de se voir abandonnés par l'Europe et la situation insupportable résultant du joug turc ont fait naître chez les chrétiens l'idée de la légitime défense propre. Cette idée, s'étendant de proche en proche, a donné naissance à l'insurrection d'aujourd'hui.

De ce qui précède il résulte qu'après le régime turc, qui est la cause réelle de l'insurrection actuelle, l'Europe est également responsable du sang qui coule aujourd'hui dans notre patrie.

Il ne faut pas non plus oublier que dans ce moment si hautement tragique, le peuple macédonien, plongé dans le sang et dans les larmes, se bat avec une admirable énergie et lutte pour une œuvre que l'Europe lui avait plusieurs fois promis de réaliser; que ce peuple combat pour l'exécution d'un engagement pris par l'Europe elle-même, et qu'il cherche à conquérir la liberté dont il est privé depuis cinq siècles, quand il tomba sous le joug des Turcs en s'efforçant de devenir pour l'Europe une barrière contre l'invasion musulmane.

L'insurgé chrétien lutte au nom de ces principes; il espère que la conscience du monde civilisé se réveillera enfin, pour faire triompher la justice, la liberté et la cause de l'humanité en général.

T. Karayovoff.

Революционната организация в Македония и Одринско.

Съдът дедостигно до съществуване, организацията сега за пръв път излиза открито съ свой оргѳн. Нѳколко истински, като: „Борба“, „Възстанѳилъ“, „Освобождение“, „Борба“, „На орѳжие“ и други, които до сега се издаваха от районитѳ комитети въ Македония, бѳлѳйки издавани съ чисто пропагандическа цѳль, не достигнаха до широката публика. Естествено на работѳта изискваха организацията да чѳка своето пълно развитие, да заговорѳват за нея самитѳ събитѳя.

Нѳсетъ тѳзи събитѳя сѳ настѳпѳли вече и громко говорятъ. Врѳме е, прочее, и дѳлѳа на организацията е да оспѳиѳи цѳлѳта съветъ съ своето съществуване. Изда оспѳиѳи ѳа слѳдѳа на историческата необходимостъ, дава неизбѳрѳни жертви въ името на единъ високъ идеалъ: свободѳта, културѳна напредѳкъ и цивилизация, въ тоѳ високо трагиченъ моментъ, който разкъсѳва булото на досегашната ѳ истинственостъ, организацията рѳшава да разкрие себе си, за да се види тѳкава е бѳла, какѳва е и какѳва ще бѳде до моментѳ, въ който тѳ ще бѳде погребѳна въ историческитѳ архиви отъ нейната роѳка — свободѳта на Македония и Одринско.

Прѳоче, на тоѳа мѳсто въ нѳколко статѳи подъ редъ нѳти се говорѳватъ за причинитѳ, които създаваха организацията, за цѳлѳтѳ, които тѳ прѳсѳѳава, за средѳствѳта, които тѳ има въ своѳ разположение, и за всички благоприятѳстващи и противѳидѳстващи фактори.

Тѳмѳта на дѳнешната наша статѳия ще бѳде политическѳте причинѳ за появяването на организацията, а економическѳте такаѳва ще съставѳятъ прѳдметѳа на друга статѳия.

I. *Политическѳте причинѳ.* Македонскиѳ въпросъ е частъ отъ Балканскѳте въпросѳ, който занимава Европа най-напредѳ поради нескѳлѳото разпаданѳ на Турѳия, а послѳ и поради националното и политическѳ служѳданѳ на Балканскѳтѳ народѳ. Това служѳданѳе, извършено подъ влияниѳта на френската революѳия и на идеѳта за националностѳта, даде своѳтѳ бързи плодове. Националното оформяване на известенъ народъ всѳкоѳа бѳваше послѳдѳващо отъ политическѳто му организиране въ отѳлѳна дърѳжава. Така се създадоха Гърѳцѳта, Сърѳцѳта, Ромѳнѳската и Бѳлѳгарската дърѳжавѳ съ своѳтѳвъзникѳватѳ народности.

Обачѳ, при създаването на тѳ дърѳжавѳ, Европа, раздѳлена на два противоположни лагѳра, търси да гарантира своѳтѳ противоположни интересѳ. Таѳ противоположностъ излѳзва най-ясно на Парискѳа конгрѳсъ въ 1856, когато западнитѳ дърѳжавѳ мислѳха да възродѳт Турѳия съ органически реформи, а Русѳя продълѳваше да дѳйствѳва за разнебитѳването ѳ. Единѳтѳ дѳйствѳваха прѳдѳ страхѳтъ отъ загравяване на Дарданѳлитѳ отъ Русѳя, а послѳдѳната бѳвно, ѳлѳ упорно, пробиѳваше си пъѳтя въ Черѳното море. Паралелно съ тѳя издѳйствѳна на Европа върѳу Турѳия, въ смѳтѳта ѳѳ дѳйствѳваше силноѳ неорѳдѳнственъ елементъ. Това бѳха христѳнитѳ. Сформиранѳ вече въ национално отношение, тѳ станѳа негѳрѳпѳливѳ за политическа свобода поради липсата на вѳрѳа въ способността на Турѳия да стане цивилизована дърѳжава. Настѳпѳилитѳ въ Босна, Херѳеговина и Бѳлѳгарѳя възстѳна поразѳха Европа съ жертѳвитѳ на турската жестокостъ. Подѳирѳ дѳлѳѳа колебѳния и прѳговѳри послѳдѳва

руско-турската война, резултатът на която — С.-Стефанска преминарият договор и Берлинския договор — носят отпечатъка на противоположните интереси на Европа. Русия, изтощена от своите победи, заплахана от цяла Европа, биде принудена да се откаже от своето дъло. Във Берлин прѣдложа интереситѣ на западнитѣ държави и благодарение на това частитѣ от Одринския вилаетъ съзѣда Македония останавя въ прѣждното си океанно положение. По тоя начинъ при Източния въпрос се създаде единъ специаленъ въпросъ — Македонския.

Днесъ, когато отъ 5—6 години насамъ новия вѣнния съществува въ Турция — вѣнния, които рано или късно ще трѣбва да получаватъ едно разрѣшение — отъ голѣмъ политически интересъ е да се направя прѣгледъ на резултатитѣ, които 25 годишния политически животъ на Балканитѣ ни донася. Тукъ веднага трѣбва да се каже, че тѣзи резултати сѣ тѣмъ противоположни на ония, които Европа очакваше. Критското въстание, Арменскитѣ кланета и Македонското въстание опровергахъ очакванята на западнитѣ държави, а жизнеспособността и енергията на българския народъ и съществуващитѣ днесъ, подиръ толкова пълнаи недоразумѣния — отношения между Русия и България доказва несъстоятелността на мнѣнията, които прѣдоложаваха въ Берлинъ на 1878 г. Тѣзи 25 годишни събития доказаха на свѣтътъ следнитѣ двѣ истини:

- 1) че Турция не може да се реформира сама и безъ свѣдѣнието на европейскитѣ контрол, и
- 2) че Балканскитѣ народи, признателни на своитѣ осободители, въ аквуситѣ отъ богатата на свобода, желаватъ да запазватъ своята самостоятелностъ и да разширяватъ мисията си като пионери на европейската култура на Изтокъ.

Жалното е, че тѣзи очевидни истини днесъ нѣмаватъ, за разрѣшението на вѣнния въпросъ, онова практическо значение, каквото тѣ биха имали безъ новитѣ направления въ европейската политика.

А това става, защото голѣмитѣ колонизатори прѣдприятия на всички почти държави измѣстиха центъра на европейския интересъ отъ близкия Изтокъ, и защото изключителното положение, което грубитѣ материални интереси заеха въ политиката, прѣмхана съвсѣмъ нравственитѣ и сантименталенъ елементъ, който въ прѣжднитѣ вѣрмена служеше за потикъ при осободението на християнитѣ. Слабия интересъ на Европа, изразенъ въ нѣколкократнитѣ опитания да се подобри положението на християнитѣ въ Турция, още повече влоши това положение. Лишени отъ най-същественитѣ елементъ — международния контрол — тѣзи опитания само увеличаваха турската жестокостъ спрямо християнитѣ.

Това се вижда ясно отъ избрѣтенитѣ политика на Султана. Трѣбва ли да се доказва, че си единъ отъ турскитѣ господари прѣвъ послѣдния вѣкъ не е билъ толкова прѣдливъ на политическия идея, колкото Султанъ Хамидъ? Имаше ли нужда да се установява, че никой другъ не е търсилъ повече отъ него величинето на тѣя идея въ непрѣкъснатото и систематично избиване на християнитѣ? Това сѣ общезвѣстна истина, потвърдени отъ официалнитѣ рапорти на посланицитѣ въ Цариградъ и на консулитѣ въ Турция.

Днесъ Султанитѣ въ очитѣ на свѣтътъ е единъ непоравнитѣ редицинитѣ. Отъ какѣ черти той тѣя жестока сиѣлностъ?

Когато ходитѣ отъ върховетѣ на минаретата призоваватъ Алаха, между другитѣ молитви, тѣ му отпращатъ и скѣдната: „да не допуснете той установяването на съгласие между семетѣхъ царѣ“. Изглежда, че Алаха е чулъ отъ олаха молитвата на своитѣ правовѣрни. Нищо повече даже: съдѣятъ като въ релъ доверно взима покровителството на християнитѣ, и сѣ това ги посочва на турската отомствителностъ, съдѣятъ като взима известни задължения спрямо християнитѣ, Европа въ послѣднитѣ 25 години показа на нѣколко пкти толкова слабъ интересъ, сърѣдната и бѣха до толкова неэффективни, които Султана можа да почерпи отъ това голѣма сиѣлностъ за извършване на най-голѣми жестокооти. Въ това отношение една голѣма частъ отъ отговорността се пада на Европа.

При такѣво положение, християнитѣ изгубиха съвсѣмъ надеждата да чакатъ отъ Европа доброволното изпълнение на едни реформи, необходимостта отъ които тѣ нѣколко пкти вече бѣ признава на международнитѣ актове, и за провеждането на които тѣ бѣ да тържественѣ обявения. Чувството, че сѣ изоставени отъ Европа и несносното положение подъ турския хомогъ, породиха у християнитѣ идеята за закона самообрана. Тѣя идея, постепенно разширявана, даде животъ на сегашното въстание.

Отъ казаното до тукъ става ясно, прочее, какво, подиръ турския режимъ, който е основната причина за сегашното въстание, Европа е тоже между главнитѣ виновници за проливането на кръвъ въ нашето отечество.

Нека не се забравя поне въ тоя високотрагиченъ моментъ, че тоя народъ, потопенъ въ кръвъ и сълзи, сѣ една чудна енергия се бори за едно дѣло, което Европа бѣ му обещала на нѣколко пкти, че тоя народъ се бори за едно дѣло, което Европа бѣ направяла свое; че тоя народъ отговоря съ кръвта си свободата и цивилизацията, за да дакъ послѣдетъ отъ блабата, за които въ продължение на голѣмъ вѣка той сѣ билъ жертва на турския фанатизмъ и прѣграда на мухамеданското нашествие срѣщу Европа.

Възстанията християнитѣ вече борбата въ името на тѣя начала, и се надѣва поне сега да събуди и раздвижи съвѣстата на цивилизацията свѣтъ, за да възтържествува правдата и свободата въ името на човѣкѣтата солидарностъ и хуманностъ.

Т. Караюловъ.

Чуждата преса по Македонското въстание.

Отъ Цариградъ телеграфиратъ на „Polit. Corr.“: Тѣя като революционнитѣ комитети упражняватъ тероръ върху мѣстното население въ македонскитѣ вилаети и въ Одринско, то и поддръжката, която това население оказва на войската и жандармерията, отредени да гонятъ четитѣ, сѣ тѣмъ малка. Не само християнитѣ отъ други народности, но и сѣмитѣ мухамедани не сѣмѣятъ да служатъ на войската като волаци или да оказватъ каквато-тоѣ помощъ. Българското население още повече върши по ресмитъ на комитетитѣ и задължено е на всѣкъ-къда да оказва поема материална помощъ. Чръзъ разни мѣрки турскитѣ власти се стараятъ да попрѣчатъ на това. Продължението на четитѣ се обоснова отчасти и съ тѣуи, че турскитѣ войски сѣ малко обяснени да водятъ партизанска война. Липсва имъ бърза рѣшителностъ, голѣма подвижностъ и достатъчна издръжливостъ. Осмѣдметъ батальона, мобилизирани прѣди мѣсеци и състоящи се повече отъ сѣмѣния мѣстни хора, сѣ ожесточени и уморени отъ тази партизанска война. Като наложително се оказва да се замѣнятъ тѣзи войски съ други.

Отъ Ерзерумъ идатъ обезпокоителни извѣстия, споредъ които развитѣ курдскитѣ племена готвѣли нови нападения противъ арменцитѣ, за да имъ изграбятъ имотитѣ. Съ тази цѣль именно не било попрѣчено на нѣколко стотини революционери, които минали въ Армения прѣкъз руската граница. За сега тѣ се намиратъ около Сасунъ и била изпратена войска да ги прѣсъдѣла. Рускитѣ консултъ въ Ерзерумъ поискаха едно отгълане казани за защита на консулатото и за прибиране на арменски бѣжанци въ случай на нужда. Безъ съмнѣние положението въ курдско-арменскитѣ вилаети е твърдъ сериозно въслѣствие на непокорството на кавалерийскитѣ полкове хамидие; необходими сѣ енергични мѣрки, за да се избѣгнатъ нещастия.

Една дописка отъ Солунъ до „N. Fr. Presse“ потвърждава избухването на въстанието въ Битолската вилаетъ, но покрай другото съдръжва много тенденциозни невярности. Казва се, че на 18 юни юного младежи български били дошли въ града и на другия денъ въ залението на българското агента и прѣдъ сѣмѣя агента съзѣмѣтиски една полъ ги захватѣ въ вѣрността на революцията. Казва се още, че рускитѣ консултъ, който напослѣдъкъ самъ присѣдствувалъ на нѣкомъ сраженя въ Морновско, билъ душа на революцията. А най-печалното било това, че у турскитѣ редифи царувало недоволствие и развояданостъ. Съдѣствително отъ това било пълно разлагане. Редифитѣ отъ Прилепскитѣ гарнизонъ сѣ оружје и муниции дезертирвали на групи по 20, 30, 40 души и си отивали по селата, до продавали оружјето и мунициитѣ на комитетѣ.

На „Polit. Korrespondenz“ съобщаватъ отъ Цариградъ, че вслѣствие на строгитѣ мѣрки при търсене оружје въ Кукушко и нѣкомъ единични насили, много

села отъ казата прѣгърнали уинята, така че числото на католическитѣ села тамъ възлязло на 16. Уинитски села имало и въ Додринско и Гелгелиско.

Азербайска печатъ за убийството на Ротковски. „N. Fr. Presse“: Мирното уреждане на оня инцидентъ (убийството на Шербина) позволява да изажеме тѣзи надеждѣ, че и това убийство се остане безъ сезионни послѣдствия. Чувството на справедливостъ и благостъ, отъ които се въздушава царъ Николай, говорятъ за тѣуи, че една случка, за която освѣтъ убийствѣт, никой другъ не може да бѣде отговоренъ, не ще бѣдѣ „добър доша“ причина за нови и опасни усложнения.

„Pester Lloyd“: Трѣбва да очакваме подробности, за да можеме да се произнесемъ, какви политически послѣдствия може да има това убийство. Нека се надѣваме, че тоя инцидентъ не ще повлияе подирѣ си опасни разширения за Македонския въпросъ, зашто евантуални послѣдствия отъ възбудителенъ характеръ могатъ да доведатъ до това — да даватъ подкрѣпа на току шо избухналото въстание въ Битолско и Солунско.

„Die Zeit“: „Когато се рачу за помянатата на Ибрахима, убийствѣт на Шербина, цѣлъ свѣтъ каза, че тѣуи ще насърчи повторението на подобни убийства. Фактитѣ дойдоха да потвърдятъ това. Въ Битоля, центъръ на революционното движение, убийтѣ отъ единъ турчинъ рускитѣ консултъ Ротковски. Това убийство, безъ съмнѣние, ще прѣдизвика голѣмо възбуждение по цяла Македония. Не липсватъ и гласове, които казватъ, че Турция е искала да махне и тоя чиновникъ, за да бѣде свободна, какво пеме безпокойство да търби македонцитѣ. А какво ще рече Русия и свѣтъ това върби мѣстностъ?“

Отъ Солунъ пишавтъ на „Die Zeit“: Въ Костуръ цѣлъ кварталъ въ пепель, въ Килсура изгорѣли правителствена домъ. При Охридъ сражене сѣ една чета отъ 500 души възстаници, които сѣ се оттеглили, безъ да може войската да ги прѣсъдѣла. Покаръ Битолско възстание се шири, така че тукъ сѣ право се образува, какво то скоро ще се простре до вратата на Солунъ. При чифликитѣ Зорба една чета отъ 150 души бѣ изненадана и отблъсната.

Гръцкитѣ въ „Патрисъ“ (31/VII) съобщава, че гръцкото правосѣдие изпратило до своитѣ прѣдставителни въ странство единъ дълъгъ циркуляръ, съ който ги натвърява да се явятъ при респективнитѣ правителства и да имъ обадятъ за „новитѣ анархически агентаи на българитѣ“ въ Скопския и Битолския вилаети и да обратятъ тѣхното внимание върху това — да се осигури живота и имота на гръцитѣ въ тѣзи мѣсти.

Сѣмѣрвременно правителството е изпратило другъ циркуляръ до гръцкитѣ консултъ въ Македония, съ който имъ дава ултимава, какво поведение трѣбва да држатъ тамошнитѣ грци спрямо българскитѣ възстаници. Консултѣтъ трѣбва да кажатъ на гръцкото население, че то не трѣбва да држи само наблюдателно поведението, но и да се грижи прѣди всичко за потушаване раздоритѣ, като посочва на властитѣтѣ сѣмѣрвременно българитѣ.

Прѣлюдията на Илинъ-денъ.

Днесъ поднасяме на читателитѣ си единъ списъкъ на кръвъ, бѣсики и самоотвержена смъртъ.

Тоя списъкъ е поразителенъ и по ювачеството на народѣтъ, койгъ е даѣлъ толкова борци и толкова жертви, и по самоотвержеността на самитѣ жертви и борци. Нѣ надъ всичко отгорѣ, тѣя кървава мартирология свидѣтелствува за онова високо качество на борциите се народъ — твърдостта и неуклонното постоянство — безъ което е невъзможно никакво политическо развитие. Това именно качество, покрай другитѣ такива, е залогътъ за бъдещето на свободното наше отечество.

Самоизбити работници.

Ж. №	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	Родно мѣсто	Кждѣ е самоубитъ	Кога	Съ какю
1	Стоянъ Лазовъ	Прилепъ	Прилепъ	1899 год.	Револверъ
2	Хр. Чекмовъ	Щипъ	Щипъ	„	„
3	Юра. Гавазовъ	Прилепъ	„	„	„
4	Василъ (Сандо)	Битоля	Солунъ	25/I 1901	„
5	Мих. П. Юрдановъ	Велесъ	Велесъ	1902 год.	„
6	Василка Иванова	Битоля	с. Шестево (Костуръ)	4/II 1902	Пупка
7	Кузо П. Стефановъ	Костурско	„	„	„
8	Хр. Ивановъ Майсторче	Леринъ	Костурско	„	?
9	Лаз. Московъ	с. Дъмбени (Костуръ)	с. Вишени	4/VIII 1902	Револверъ
10	Дине Абдурамановъ	Леринъ	с. Пятеле	„	?
11	Хр. Джорѣвъ	?	?	?	?
12	Диме Мечево	Велесъ	Солунъ	17/IV 1903	Бомба
13	Юр. П. Юрдановъ	„	„	„	Револверъ
14	Тръстеничанчето	с. Тръстеникъ	Кочани	„	Самообесенъ

Самоубити четници.

Ж. №	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	Родно мѣсто	Кждѣ е самоубитъ	Кога
1	Методий Патчевъ	Охридъ	Кадино-Село (Прилепъ)	25, III 1902 год.
2	Аро Пѣтковъ	Кичево	„	„
3	Вело Кука	Прилепско	„	„
4	Янаки	Кичево	„	„
5	Коста	Демир-Хисаръ	„	„
6	Рафайлъ	„	„	„
7	Христо	„	„	„
8	Тодоръ	?	с. Чаиритъ (Битолско)	15, VII 1902 год.
9	Ристо	?	„	„
10	Боше	?	„	„
11	Коло Арсовъ	Щипъ	с. Карбини (Щипско)	13 III 1903 год.
12	Юрд. Варналицевъ	Велесъ	„	„
13	Илия Бѣлевъ	Ябълтъ	„	„
14	Хр. Самоковчето	Самоковъ	„	„

БИТОЛСКИ ОКРЪЖЪ

Table with columns: Кааза, Село или мѣстность, Войвода, Дата, Колко войска, Колко башибозук, Произлежливост на сражението, Жъртви отъ четата, Турски жъртви, Невинни жъртви, Ужертв отъ затворени, Затворени и осъдени, Смертвост, Забѣлка. Rows include settlements like Шестово, Висени, Костурена, Леринска, Струмичка, Рибенска, Прилепска, Крушевска, Витоска, Кичевска, Воденска, Гевгелийска, Тиквешка, Огрусничка, Букушка.

СОЛУНСКИ ОКРЪЖЪ

Table with columns: Кааза, Село или мѣстность, Войвода, Дата, Колко войска, Колко башибозук, Произлежливост на сражението, Жъртви отъ четата, Турски жъртви, Невинни жъртви, Ужертв отъ затворени, Затворени и осъдени, Смертвост, Забѣлка. Rows include settlements like Берово, Горнопрък, Бойница, Улянци, Равени, Кисево, Гавраилци, Мотулово, Чугуши.

СЪРСКИ ОКРЪЖЪ

Table with columns: Кааза, Село или мѣстность, Войвода, Дата, Колко войска, Колко башибозук, Произлежливост на сражението, Жъртви отъ четата, Турски жъртви, Невинни жъртви, Ужертв отъ затворени, Затворени и осъдени, Смертвост, Забѣлка. Rows include settlements like Горно Броди, Вапца, Гойново, Волска, Жегъзница, Долни Ормань, Петричка, Владичирево, Шабренишки войводи, Говалк.

СКОПСКИ ОКРЪЖЪ

Table with columns: Кааза, Село или мѣстность, Войвода, Дата, Колко войска, Колко башибозук, Произлежливост на сражението, Жъртви отъ четата, Турски жъртви, Невинни жъртви, Ужертв отъ затворени, Затворени и осъдени, Смертвост, Забѣлка. Rows include settlements like Жидимирци, Царин-аръхъ, Кичинтъ, Битка, Пърдени, Царин-аръхъ, Битка, Пърдени, Царин-аръхъ, Кочанска, Шанска, Готанъ, Дядино, Первашица, Славци, Асания, Скарденциакъ.

ОДРИНСКИ ОКРЪЖЪ

Table with columns: Кааза, Село или мѣстность, Войвода, Дата, Колко войска, Колко башибозук, Произлежливост на сражението, Жъртви отъ четата, Турски жъртви, Невинни жъртви, Ужертв отъ затворени, Затворени и осъдени, Смертвост, Забѣлка. Rows include settlements like На полето, Косово, Горно Календо, Кочанъ, Пирова, Аманчо-Каравашица, Битка, Тръстено Камарикъ, Грамшанца, Сарванцикъ.

АВТОНОМИЯ

Задграничен листъ на вътрѣшната Македоно-Одринска организация

„Автономия“ излиза всѣка сѣбота. — Цѣната за България е: за година 6 лева, за шест мѣсеци 3 лева, за 3 мѣсеца 1.50. Вечкощо се отнася до вѣстника се изпраща: Редакция в „Автономия“ — София.

Едиякъ брой 10 ст.

Едиякъ брой 10 ст.

Революционна организация въ Македония и Одринско.

Въ миналия брой подъ това заглавие ние говорихме за политическитѣ причини за появяването на организацията, произхожди отъ слабия интересъ и бездѣйствието на Европа. Днесъ ще изложимъ смѣнитѣ причини, произхожди отъ турския режимъ.

Ако чужди за дѣйствителния турски режимъ изследовател изучава съвършена Турция само по сборниците на нейнитѣ писани, въ неприложени законъ, той ще дойде до заключение, че това е една съвѣзмъ модерна държава, подавидигъ на която трѣбва да се радватъ на широка права. И наистина, съществующитѣ турски закони не могатъ да не дадатъ такъ илюзия, защото всички почти сѣ копирали отъ френското законодателство на втората империя. Обаче, постояннитѣ и остри оплаквания, за които свидетѣствуватъ известни Султански актове, както и несочнаемитѣ възмения, които биваха послѣдствани отъ раздробяването на държавата, свидетѣствуватъ за едно органично разстройство, краятъ на което е бавната, въ сигурна гибель.

Кѣдъ трѣбва да се търси причината на това противорѣчие между впечатлението отъ турското законодателство и между дѣйствителното състояние на плѣтата?

Турския народъ отъ прѣди 500 години се яви въ Европа съ свои военни качества. Благодарение на тѣхъ и на религиозния му фанатизмъ въ скоро време той стана господаръ на обширни владѣния. Турската държава почитаваше въ зародишитѣ си, а по сѣгнѣ и окончателно се разви, върху дѣя началата: теократизма и феодализма. Въ продължение на много вѣкове турското управление се прѣдставляваше отъ Султана, който раздѣляше своята власт — по-голямо само номинално, а по нѣкога и реално — съ Великия Везиръ и Шехъ-уль-Ислама. Гражданското управление въ по-голямата си размѣръ бѣ съсредоточено въ рѣдѣтъ на мухамеданското духовенство, паралелно съ което дѣйствуваха, съ своята военна организация, феодалната аристокрация, прѣдставлявана отъ бегове, спахи, тимари и пр. Прѣдното влияние и на единъ и на другитѣ се изразяваше въ изчерпание материалнитѣ срѣдства на подчиненитѣ народи.

Настанила се въ Европа единствено съ бруталната сила на оръжиято; чужди за каквато и да е култура, спирали въ своя напредѣтъ отъ Корана, който е единствената имъ наука, турцитѣ не можаха да се издигнатъ по-високо отъ подчиненитѣ тѣмъ народи, за да ги асимилиратъ, нито члкъ можаха да заематъ отъ тѣхъ онова, което имъ недостигаше. Противъ тѣхъ съпротивоенството имъ се посѣднитѣ, избиранието Цариградъ за тѣхъва столица поддѣйствуваха фатално върху тѣхното бъдеще. Демонстрацията, която съсияна Византия, скоро облада и турцитѣ, за да разбейти и тѣхъ.

По той начинъ, дѣйтѣ основни начала на турското управление: теократизма и феодализма, слѣдъ като създадоха турското могъщество, послужиха и за окончателното съпяване на турската държава.

Въ съзнание на настанилата опасност и подъ натиска на вътрѣшния и външни причини, турскитѣ държавни мъже, като признаваха открито бдѣственото състояние на държавата, получиха послѣдното вдъхновение да я възродятъ врѣвъ реформи. Така Султанъ Махмудъ, който откри ерата на реформитѣ съ единъ актъ на разрушение върху стария режимъ на личничитѣ, въ Хати Шерифа отъ 1839 г., като говори за лошото управление на държавата, пита: „Кой човѣкъ не би прибралъ до насилнието — колкото голямо и да е вдѣхнатото отъ баща му чувство на отвращение — когато вижда своя животъ и своето благополучие въ опасностъ?“ И

наистина, християнитѣ слѣдъ като изчерпаха своето дълготрѣпенне прибрѣгнаха до онова насилие, което въ форма на самоцѣлата самъ Султанъ Махмудъ е оправдавалъ и прѣдърчалъ. Турция, като се откажа отъ поддръжането на законния редъ, достигна до прѣдържането на своя господаръ, който въ своя актъ бѣ казалъ: „Една държава изгубва своята устойчивостъ, когато прѣстане да носи законитѣ си“.

Послѣдующитѣ дѣйствия бѣха важна стѣпка напредъ. Хати-Хумаюна отъ 1856 г. признаваше равноправността на всички поданици; а изработенитѣ нови закони, заети отъ европейскитѣ такъва, имаха за цѣлъ да обезпечатъ на дѣло тия принципи. Заедно съ това, покрай теократическата и феодалната аристократия създаде се и административна бюрокрация, която само усили брѣмето на населението. Рекрутирана отъ редоветъ на стария държавенъ строй, нещѣствена, проникната само отъ своя фанатизмъ, неспособна да възприеме съществени елементи и духътъ на новитѣ урѣдження, тая бюрокрация продължи съществуванието на стария режимъ, като измѣни само неговата външна форма. Злоупотрѣбенната и насилната се умножиха чрѣзбрѣмно, защото новитѣ условия на живота създадоха нуждата отъ известенъ комфортъ, разоскитъ за който, по незаконенъ начинъ, трѣбваше да се изтрѣгнатъ отъ подвластнитѣ християни.

Изъ отъ друга страна, колкото по-вече християнитѣ се приближаваха до Европа, толкова повече тѣ оставаха задъ себе си, въ умствено и политическо отношение, своитѣ господари, и толкова по-вече тѣхната жажда за свободенъ животъ ставаше по интензивна.

Борбата между тия тенденци на християнитѣ и между отживѣлия строй на турската държава ставаше неминуема. И тя избухна въ редъ въстания, които това въ Критъ, Босна, Херцеговина и България.

Разпокъсането, което тия въстания прѣдизвикаха не послужиха ни най-малко за урочъ на бъдещето. Напротивъ, Султанъ Хамидъ, потърси спасението на държавата си въ шпиоствата, въ змѣстванието на всички закони съ своята лична воля, въ масово избяване на своитѣ поданици и въ отказване да изпълни ония международни задължения, които той бѣ поелъ спрямо цѣла Европа.

Нека споменемъ мимоходомъ, че тия прѣвоначални задължения сѣ значително намалили съ съгласието на Европа, защото слабия интересъ, който тѣ показва къмъ сѣдбата на християнитѣ, послужиха на Султана и за да даде широкъ просторъ на своитѣ дървожадни инстинкти, и за да намали, въ нѣколкократни проекти за реформи прѣвъ посѣднитѣ 25 години, до последенъ минимумъ гаранцитѣ, които бѣха опрѣдѣлени по-рано.

Вѣдѣйствието тоу режимъ на Султанъ Хамидъ, положеното на християнитѣ прѣвъ посѣднитѣ 25 години стана много по-неприятно отколкото бѣ това на възганаитѣ и освободени прѣвъ миналия вѣкъ народи.

Ето защо, слѣдъ като изчерпа всички надрѣжди въ способността на Турция да се реформира и всичката въра, която християнитѣ възлагаха на Европа за мирното подобрение на тѣхната сѣдба, тоя режимъ неможеше да не по роди едно революционно движение и въ нашето отечество. Това революционно движение, достигна въ плѣнатата на своето развитието; днесъ облява въ врѣвъ напѣтитъ гори и обрѣдъ въ пепелъ напѣтитъ села. Из . . . такъва е сѣдбата на подвластнитѣ на Турция народи: само върху тѣхнитѣ юнашки кости и върху пепелината на тѣхнитѣ огнища е изняквава свободата! И ти не ще закъсишъ да блѣсне и у насъ! . . .

Т. Карамоовъ.

Погрѣшното мнѣние на единъ русинъ.

Въ „Дневникъ“ въ брой си отъ 2 т. м. напечатана разговорна на П. Р. В. Радъвъ съ г. А. Черепъ-Спирidonовитъ, прѣдседателя на Славянското Дружество въ Москва. Мнѣнието на руското общество е било всѣкога сѣкло за насъ. То е днесъ — въ тия критически минути — оше по-цѣбно. Ето защо, като имаме прѣдъ видъ положението, което г. А. Ч. С. заема, не можемъ да мислимъ безъ надлѣжна оцѣнка, неговитѣ възгледи.

Находната точка отъ мислитѣ на г. А. Ч. С. е, че „Русия, занята на далечина Изтокъ, не може да рискува съ втора война въ този моментъ. Безъ Русия, въ европейския концертъ първата цигулка свири най-силно вѣдъ славянски, Германия — казва г. Ч. С. и пита — Кой ще може да устрои автономията на Македония?“

Поради това състояние на руската държава, г. А. Ч. С. търси и е намѣрилъ срѣдието, съ което „Македонския въпросъ може да добие разрѣшение по миренъ начинъ“.

А тоу начинъ?

Той състои въ дѣлата!

Г. А. Ч. С. прѣдлага „плѣно и искрено съгласиение между България, Сърбия и Черна Гора. Първата отъ тѣхъ, споредъ неговия проектъ, трѣбвало да вземе източна Македония съ цѣлия Одрински вилаетъ, втората — западната ѣ часть, като между двѣтъ тия държави Вардаръ служи за граница, а на третата, да се откусятъ голѣмия правителствъ агентитѣ на князь Никола, трѣбвало да се даде нѣкаква компенсация, която високопоставения русинъ не казва въ какво се състои. Г. А. Ч. С. мисли, че и тоу длѣжъ е недостатѣченъ и затова той разширява своя проектъ, като прѣдлага, цюто Италия да вземе албанскитѣ пристанища Авлона и Дурацо, а Гърция да си прѣседени съседнитѣ ѣ мѣста.

Да допуснемъ за минути, че всички, на които г. А. Ч. С. подарява по едно парче турска земя, останатъ въ възторгъ отъ неговия проектъ, приематъ го съ искреното плѣно и искрено съгласие и поставятъ своитѣ сили за реализирането му. Какво, обаче, ще кажатъ Султана и неговия покровителъ Вилхелмъ Германски? Мисли ли г. А. Ч. С., че тѣ ще допуснатъ тоу проектъ безъ съпротивление? А ако не го допуснатъ — което е абсолютно вѣрно — то какво ще останатъ отъ неговия проектъ за мирно разрѣшение, даже когато допуснемъ плѣно солидарностъ между тая амалгама отъ противоложечитѣ раси и политически тенденции — солидарностъ съвършено немисима!

Прекъта да г. А. Ч. С. прѣдлага едно окончателно ликвидационно на турската империя. Мисли ли той, че това е толкова лесна работа, която ще съвърши само по миренъ начинъ и то днесъ? Мисли ли той, че е възможно да се събератъ около тоу проектъ три, плѣно и искрено съгласиение славянската, грѣцката и латинската раси? Мисли ли той, като русинъ, че може да се рѣшива това въпросъ само отъ избороенитѣ държави при плѣното изключване на Русия? Мисли ли той, че Германия, която днесъ „играе първата цигулка, нѣма да изгуби най-голямата полза отъ тая окончателна ликвидация, като се възползува отъ занятията на Русия на Крайна Изтокъ? Най-послѣ, мисли ли той, че руското правителство би се съгласило да се раздробя Турция въ моменти, когато руската държава е била толкова много заета на Крайна Изтокъ, както каза самъ г. А. Ч. С.?

Отъ казаното тоу така стана ясно, че г. А. Ч. С. прѣдлага едно разрѣшение химерично, едно разрѣшение което нѣма никоу общо нищо съ общоевропейскитѣ интереси въ македонския въпросъ, нито съ истинскитѣ възгледи и интереси на Русия, нито съ общо-славянскитѣ интереси на Балканитѣ.

Кривата постановка на въпроса е доела и до оше по-криви заключения. Така г. А. Ч. С. поставя българитѣ прѣдъ дилемата: или да приематъ дѣлата, или да понасятъ изтрѣбването на своитѣ съмарници въ Македония и прѣмънаването имъ подъ вѣдомството на Патриархата.

И това прави той, за да удовлетвори нуждата на Сърбия отъ изходъ на море и слѣдъ като признава, че българитѣ иматъ въ Македония едно прѣдвиденно положение надъ всички останали народности.

Нека кажемъ открито, че като слѣдъни, ний се черпимъ отъ жистонитѣ мисли на единъ славянинъ, който прѣдставлява славянството въ сърцето на Русия, въ Москва! . . .

И оше по-печалното е, че г. А. Ч. С. е погледналъ на въпроса само отъ известно политическо гле-

АВТОНОМИЯ

Задграничен листъ на вжтрѣшната Македоно-Одринска организация

„Автономия“ излиза всѣка сѣбота. — Цѣната за България е: за година 6 лева, за шестъ мѣсеци 3 лева, за 3 мѣсеца 1.50. Вѣнчико до се отнася до вѣстника се изпраща: Редакция в „Автономия“ — София.

Единъ брой 10 ст.

Единъ брой 10 ст.

Революционната организация въ Македониа и Одринско.

III.

Въ прѣидущия брой, следъ единъ бѣгълъ очеркъ за развитието на турския държавен организъмъ, установихме, че, поради органически неподатливи у насъ режими, породи се борбата между него и подвластнитѣ християни, които, въ форма на възстаня, не е свършила още. Мислимъ, че прѣдшестуещото изложение би било недостатъчно, за да разбере всѣки същинското положение на християнитѣ подъ турския режимъ и причинитѣ на тѣхнитѣ възстаня, ако то не бѣде посѣдено отъ конкретни данни за злоупотребената на турската държавна власт. Това ще бѣде прѣдметъ на настоящата статия.

1-о Злоупотребления отъ властитѣ за обществена безопасност.

Тежкото финансово положение на турската държава е една отъ причинитѣ за злоупотребената та отъ чиновницѣтѣ. Долнитѣ чиновци, като стражари, полицейски и други не получаватъ прѣзъ цѣлата година повече отъ една мѣсечна заплата. Поради това и вслѣствие на узаконена обичай за вземане рушеветъ подъ форма на бакшишъ, 1) чиновницѣтѣ живѣятъ широко върху грѣбъта на населението. При тѣхната умствена неподготовеностъ за изпълнение на службата се прибавя нуждата отъ срѣдства за живѣние. Послѣдната ги застава да измислятъ начини за събличане на имититѣ жители, а първата — тѣхната умствена неподготовеностъ — ги прави жестоки въ прилагането на тия начини. Така:

Стражари и чиновници, натворени съ събиране на данъци, при забиякането на селата, живѣятъ — тѣ и копейки имъ — на грѣба на населението, безъ да плащатъ нѣщо, макаръ закона изрично и да ги задължава за това. Турски в. „Терджуманъ“ — и „Халкиятъ“, издаванъ въ Цариградъ, въ брой си отъ Августъ 1901 год. говори: „Извѣстията, които приспигнатъ тука, утвърдяватъ, че нѣкой биринчи (а тѣ всѣкога сѣ придружавани отъ стражари) си служатъ съ насилни противъ мирнитѣ жители отъ селата; че, въместо да плащатъ, споредъ специалната тарифа, хравата за тѣх и копейки имъ, тѣ взематъ всичко догоре; и че прѣдпочинатъ да насилватъ бѣднитѣ жители за плащане на данъцитѣ, безъ да безпокоятъ за това богатитѣ“. Въ бѣднитѣ жители не търпятъ само тѣзи материали загуби: тѣхната семейна честъ, пѣкъ дори и тѣхния животъ сѣ повечето пати изложени на бруталнитѣ истинки на тия насилени на реда.

Послѣднитѣ — а въ тѣхното число разбираме всѣчки чиновци отъ административната иерархия — иматъ интересъ въ съществуването на постоянни пѣльшени. Даже когато таква пѣльшъ, тѣ се стараятъ да ги създаватъ чрезъ своята фантазия. Запо? Защото, подъ прѣлогото че търсятъ виновнитѣ, тѣ арестуватъ всички жители отъ едно село, градъ, околия или окръгъ, като захватватъ отъ най богатитѣ. Послѣднитѣ биватъ подложени на тежки изпитания, до като възняватъ своитѣ жители, за да окупятъ свободата си. Въ послѣднитѣ години турскитѣ чиновници направиха много повече за усилването на организацията, отколкото всички проповѣди. Единъ примѣръ за това:

Прѣзъ 1897 г., поради убийството на единъ бей въ с. Винада, бидоха затворени въ спонския затворъ около 500 души, жители на три каази. Българското Правителство изходатайства освобождението на голѣма частъ отъ тѣхъ. Нѣколко първенци, стари хора, приятели до тогава на турцитѣ, отидоха да поблагодарятъ на Българския Агентъ

за освобождението си и му казваха следнитѣ думи: „До сега ний бѣхме най вѣрнитѣ приятели на турцитѣ и прѣдсѣдахме комитетъ заедно съ тѣхъ, нѣ това не ни спаси нито отъ страданията въ затвора, нито отъ ограбване на имуществото ни. Това ни научи, че и да бѣдемъ вѣрни на турцитѣ, и да бѣдемъ заедно съ комитетъ, все не ще бѣдемъ пощадени отъ затвора, изтезания и ограбвания. Въ такъвъ случай, по добръ е да бѣдемъ съ своитѣ брати, отколкото съ турцитѣ.“

И дѣйствително, заедно съ тия първенци, цѣла Македония отиде много скоро съ своитѣ брати! . . . .

Споредъ закона никой не може да бѣде нито затворенъ безъ причина и безъ съзнание на установенитѣ формалности, нито тѣхъ подлага на изтезания. Обаче, отъ това, което казахме по горѣ се установява, че турскитѣ чиновници не биха могли да живѣятъ, ако не умѣеха да създаватъ жертви на своето мизерно положение и на своята жестокостъ.

Впрочемъ, даннитѣ, които заемаме отъ мемора на Българското Правителство, независимо отъ извѣститѣ до сега таква напълно ще да потвърдятъ изложеното до тукъ.

II. Злоупотребление на административнитѣ власти.

Причинитѣ, които тласкатъ долнитѣ чиновци къмъ злоупотребления, дѣйствиетъ и върху всѣчки степени отъ административния персоналъ. Каймаками, мутесарифи и даже вакии не се отказватъ отъ рушеветъ.

Тѣхното пакостно влияние се укава въ поддържане на несамоинитѣ исками отъ прѣкупвачитѣ на десѣтка и въ непрѣсѣждане и поддържане на разбойническитѣ турски и арнауцки чети, които свободно ходятъ по селата и имъ валагатъ редовно годишенъ данѣкъ, по нѣколко много по голѣмъ отъ тоя, що самото грѣбова да плаща на държавата. Мнозина отъ каймакамитѣ раздѣлятъ печабата съ тия чети.

III. Злоупотребления на съдебнитѣ власти.

Покрай причинитѣ, произхождати отъ нередовното плащане, тукъ дѣйствуватъ: фанатизма, пристрастие и невѣжеството. Истина е, че равенството на всѣчки подданици е вписано въ законитѣ; въ повече послѣднитѣ се прилагатъ отъ хора, които сѣ навинаги да злоупотребяватъ съ тѣхъ, това равенство остава само фиктивно.

Ако жителитѣ на по голѣмитѣ градове страдатъ отъ нередовността на правосѣдието, тия отъ малкитѣ провинциални градове страдатъ още повече отъ таа причина. Въ казитѣ кадитѣ, които сѣ прѣдседатели на гражданския и углавнѣтъ сѣдъ, се назначаватъ по за двѣ години въ едно мѣсто. Слѣдъ тоя срокъ, обикновено, тѣ отиватъ въ Цариградъ, за да ходатайствуватъ за нова служба, и повече тамъ вратитѣ не се отварятъ съ много пари, тѣ се загърцатъ на новитѣ си постове съ дългове, които изплащатъ съ срѣдствата добити само по незаконенъ начинъ. Отъ тука произтича произволното арестуване на невинни, нѣ богати хора, и освобождението на виновни.

Въ по голѣмитѣ градове, гдѣто органитѣ на правосѣдието сѣ повече и всѣки има своята специална длѣжностъ, злоупотребената не сѣ по малка. Споредъ закона, съдебния създателъ може да постановява прѣкратяването на едно дѣло, когато не се установятъ доказателствата противъ обвиняемия. Само прѣдста на прокурора може да спира изпълнението на тоя постановление. Нѣ повече опита бѣ доказал, че между създателъ и прокурора лесно се установяватъ незаконни връски, съ цѣлъ да се объратъ обвиняемитѣ, министерството на правосѣдието е прѣвѣрило длѣжността на

прокурора върху прѣдсѣдателя на углавното отделение отъ окръжния сѣдъ и върху обвинителната камера, съставляюща тоя сѣдъ. Нѣ това ни най малко не изменила стария ходъ на пѣшата. Слѣдния фактъ, станалъ въ Солуѣ, доста говори за това: 3) съдебния създателъ постановява освобождението на нѣкого по недоказаностъ. Прѣдсѣдателят отказва да потвърди това постановление подъ прѣлогото, че има доста мотиви за обвинение. Пѣшаднина бива повърнатъ въ затвора, дѣлото прѣдседано на обвинителната камера, която, ръководена отъ сѣдния прѣдсѣдатель, освобождана затворника като невиненъ. Тоя фактъ е дакъ поводъ за прѣдаване подъ сѣдъ на прѣдсѣдателя, въ той е билъ оправданъ, като достоествъ другаръ на ония, които сѣ го съдили.

Нѣ нека спрѣмъ днесъ до тука изброяването на тия печални факти, за да се повѣрнемъ създателю пѣтъ върху таква отъ другъ характеръ.

Т. Каравановъ.

Графъ Ламдорфъ и г. Вальфуръ за Македония.

Руския правителственъ вѣстникъ публикува телеграмата на графа Ламдорфа до г. Зиновиева, императорски посланикъ въ Цариградъ по поводъ убийството на Батоския консулъ г. Ростковски. А. в. Вранскъ, прѣдседателъ въ Камарата на Общинитѣ, прѣдизвика г. Вальфуръ, английски прѣвъ министръ, да изкаже мнението на правителството по поводъ събитията въ нашето отечество. И дѣтъ възвизана на тия държавни мѣже иматъ своитѣ особености, защото третираатъ разни въпроси; нѣ тѣ се схождатъ въ една точка: въ оцѣнка дѣйствиата на македонскитѣ революционери и въ влиянието, което послѣднитѣ сѣ имали върху приложението на австро-рускитѣ реформи.

Въ желанието си да дадемъ едно истинско освѣтление на подвигнатитѣ въпроси, въ долнитѣ редове ще се постараемъ да установимъ, че мнението на двамата държавници, колкото се отнася до дѣйствиата на нашитѣ революционери, неспаватъ съ истинското състояние на пѣщата; а слѣдъ това ще кажемъ нѣколко думи и върху нѣкои специални точки отъ рѣчта на г. Вальфуръ.

Декларациитѣ на двамата поттени държавници се схождатъ въ това, че тѣ сѣ съгласни:

1) Че мирното християнско население страдало повече отъ революционитѣ чети, отколкото отъ изстѣплената на турскитѣ войски.

2) Че комитетитѣ сѣ върчили за умиротворението на Македония и за въвеждането на реформитѣ.

Неможемъ да не влеземъ дълбоко въ сѣжанието, за гдѣто уважамитѣ графъ Ламдорфъ и г. Вальфуръ сѣ станали жертва на своята неосвѣдоменостъ върху характера и цѣлитѣ на македонското движение.

Нащо не е по-малко вѣрно отъ горнитѣ дѣвъ твърдениа, защото:

1) Страданията на християнското население датирайтъ отъ 4—5 години насамъ, откакъ по-успѣшно съществуваатъ четитѣ въ Македония, а отъ 4—5 вѣка насамъ, отъ когато турцитѣ сѣ господаря на нашето отечество. Слѣдователно, страданията на християнитѣ не произхождатъ отъ четитѣ, а отъ турския режимъ.

2) Четитѣ, въ видъ на законна самоотбрана, сѣ създадени отъ самитѣ християни веднага съ установяването на турското владичество на Балканския Полуостровъ. За най-краснорѣчиво доказателство на казаното служи епопѣта на всички Балкански народи. Създадени отъ една дѣйствиетна

1) Вижте Chales Morawitz, Les finances de la Turquie. B. Revue de Dr. Inter. Public. N° 1, 1903

